

Pārskats par Ķekavas novada bāriņtiesas darbu 2018 .gadā

Ķekavas novada bāriņtiesas (turpmāk – bāriņtiesa) darbs ir saistīts ar bērnu u ģimeņu jautājumu risināšanu, tas ir vērsts uz ģimenes vērtību veicināšanu, kā bērnam piemērotāko augšanas un attīstības vidi. Darbs ir atbildīgs, jāievēro likuma prasības, tajā pašā laikā jāspēj saglabāt cilvēctība un jāsaprot, ka ar bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem tiek ietekmētas citu cilvēku un bērnu dzīves.

Bāriņtiesa lietas izskata bāriņtiesas sēdēs un lēmumus pieņem koleģiāli. Bāriņtiesas sastāvā ir:

- 1) bāriņtiesas priekšsēdētāja Sarma Trumpekoja,
- 2) priekšsēdētājas vietnieks Gints Krauja,
- 3) bāriņtiesas locekle Līga Briede,
- 4) bāriņtiesas locekle Elita Ezerniece,
- 5) bāriņtiesas locekle Mārīte Matīsa,
- 6) bāriņtiesas locekle Terēzija Sola,
- 7) bāriņtiesas priekšsēdētājas palīgs Benita Kalviņa.
- 8) bāriņtiesas sekretāre Agnese Svilpe.

Bāriņtiesas darbinieki sagatavo lietas izskatīšanai bāriņtiesas sēdēs. Bāriņtiesas darbinieki veic ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu dzīves apstākļu pārbaudes un mantisko un personisko tiesību ievērošanas uzraudzību un citus bāriņtiesas priekšsēdētājas rīkojumus saskaņā ar amata aprakstu.

Bāriņtiesa veic arī notariālos apliecinājumus Ķekavas novadā deklarētiem iedzīvotājiem: Ķekavā, Baložos un Daugmalē.

2017. gadā bāriņtiesa pieņēmusi 93 lēmumus.

2018. gadā bāriņtiesa pieņēmusi 125 lēmumus.

Viens no bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem pārskata gadā ir pārsūdzēts Administratīvajā rajona tiesā un Administratīvajā Apgabaltiesā. Tiesas nolēmums bija par bāriņtiesas pieņemtā lēmuma atstāšanu spēkā.

Ikdienas darbības nodrošināšanai **2017. gadā** nosūtīti 778 dokumenti un saņemti 238 fizisku un juridisku personu iesniegumi, kā arī 634 ienākošie dokumenti.

Ikdienas darbības nodrošināšanai **2018. gadā** nosūtīti 921 dokumenti un saņemti 272 fizisku un juridisku personu iesniegumi, kā arī 769 ienākošie dokumenti.

2017. gadā bija ierosinātas 38 jaunas lietas.

2018. gadā ierosinātas 50 jaunas lietas.

Pārskata gadā bāriņtiesa ir veikusi 722 notariālos apliecinājumus Ķekavā, Baložos un Daugmalē.

2017. gada 31. decembrī bāriņtiesā aktīvas bija 218 lietas.

2018. gada 31. decembrī bāriņtiesā aktīvas bija 222 lietas.

Pārskata gadā bāriņtiesas darbinieki 66 reizes piedalījušies tiesas sēdēs gan rajona tiesās, gan Apgabaltiesās. Bāriņtiesa tiesas procesos bijusi gan prasītājs, gan tiesas pieaicināta iestāde, viedokļa un atzinuma sniegšanai. Bāriņtiesa pārstāvēta lietās par saskarsmes tiesību noteikšanu, aizgādības tiesību atņemšanu, nepilngadīgu un aizgādībā esošu personu mantas pārvaldīšanas lietās, adopcijas apstiprināšanas lietās un citās. Tāpat bērnu intereses pārstāvētas kriminālprocesos un pirmstiesas izmeklēšanas laikā Valsts policijā, kā arī prokuratūrā.

Bāriņtiesa regulāri sniedz konsultācijas Ķekavas novada un citu novadu iedzīvotājiem bāriņtiesas kompetences jautājumos. Rezultātā bieži ir izdevies atrisināt iedzīvotājiem svarīgus jautājumus, neierosinot lietu izskatīšanu bāriņtiesā. Pēdējā laikā bāriņtiesai ir liels apjoms lietas par vecāku laulības šķiršanu, kur ģimenē aug nepilngadīgi bērni, jo šajās lietās tiesa lūdz sniegt bāriņtiesas atzinumus. 2018.gadā

bāriņtiesa ir pieņēmusi 16 atzinumus. Bāriņtiesa arī saņem tiesas nolēmumus par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kur nepieciešams iesaistīties bāriņtiesai konkrēto darbību veikšanai. Bāriņtiesa skata arī starptautiskās lietas, kur viena vecāka dzīvesvieta ir Ķekavas novadā, bet otrs vecāks dzīvo ārvalstīs, bet nolēmumu pieņem tiesa.

Bāriņtiesa darbojas Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācijā, lai sekmētu bāriņtiesu darbinieku profesionālo izaugsmi, apspriestu normatīvo aktu projektus, izstrādātu priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem un risinātu citus bāriņtiesu kompetencē esošus jautājumus. Bāriņtiesa bieži dalās pieredzē un labās prakses piemēros ar kolēģiem citās bāriņtiesās.

• **Preventīvais darbs**

Ķekavas novada pašvaldība un bāriņtiesa ir ieinteresēta samazināt to bērnu skaitu, kuri tiek audzināti ārpusģimenes aprūpē, cenšoties darīt visu iespējamo, lai bērni augtu ģimeniskā vidē. Svarīgi ir preventīvie pasākumi ģimenēm ar bērniem. 2018. gadā bāriņtiesa ir informējusi Ķekavas novada Sociālo dienestu, policiju un citas institūcijas par ģimenēm, kurās aug bērni un nepieciešama palīdzība. Pateicoties Ķekavas novada pašvaldībā saņemamajiem sociālā atbalsta pakalpojumiem, veiksmīgai starpinstitucionālajai sadarbībai ar Sociālo dienestu un Izglītības daļu, psihologiem, izglītības iestādēm, ģimenes ārstiem, Valsts un pašvaldības policiju, vecākiem, ģimenēs ir uzlabojusies izpratne par bērnu aprūpi, audzināšanu. 2018. gadā 3 personām pārtrauktas aizgādības tiesības, par 4 personām bāriņtiesa pieņēmusi lēmumu atjaunot pārtrauktās aizgādības tiesības.

• **Ārpusģimenes aprūpe**

Gadījumos, kad bērns ir palicis bez vecāku gādības (bērna vecāki miruši, ilgstošas slimības dēļ lūguši nodrošināt bērnam ārpusģimenes aprūpi, vecākiem pārtrauktas vai atņemtas aizgādības tiesības), bāriņtiesa lemj par ārpusģimenes aprūpes veida piemērošanu bērnam - aizbildnību, ievietošanu audžuģimenē vai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

2017. gada 31. decembrī ārpusģimenes aprūpē bija 54 pašvaldības bērni, no kuriem 7 - audžuģimenēs, 44 - aizbildņu ģimenēs, 3 - ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

2018. gada 31. decembrī ārpusģimenes aprūpē bija 50 pašvaldības bērni, no kuriem 6 - audžuģimenēs, 42 - aizbildņu ģimenēs, 2 - ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās.

Bāriņtiesas darbs vienmēr ir bijis orientēts uz ģimeniskas vides nodrošināšanu bērniem. Bāriņtiesas darbiniekiem jāveic ikgadējo dzīves apstākļu pārbaudi, lai pārliecinātos par bērnu aprūpi un uzraudzību, noskaidrot šo bērnu viedokli, sekot līdzi darbībām ar viņu mantu (ja tāda ir), pieņemt lēmumus. Bāriņtiesas pienākumos ietilpst pieprasīt Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai un saņemt bez vecāku gādības palikušajiem bērniem apliecības sociālo garantiju nodrošināšanai.

Par aizbildņiem visbiežāk tiek iecelti bērna radnieki vai bērnam emocionāli tuvi cilvēki. Aizbildnis vai audžuģimene aprūpē bērnu līdz brīdim, kamēr viņš var atgriezties savā bioloģiskajā ģimenē vai adoptēts. Šobrīd Ķekavas novadā ir 5 audžuģimenes, bet ir saņemti iesniegumu vēl no potenciālajām audžuģimenēm, kurām ir uzsākts izvērtēšanas process, lai varētu piešķirt audžuģimenes statusu.

Joprojām aicinām Ķekavas novada iedzīvotājus būt aktīviem, dalīties savā mīlestībā, prasmēs, kļūstot par audžuģimenēm, lai mūsu bērniem būtu iespēja augt ģimenē. Lai bērni iegūtu izglītību, attīstītu savus talantus.

- **Adopcijas lietas**

Mēs esam gandarīti par ģimenēm, kas izsaka vēlmi kļūt par adoptētājiem. 2018. gadā Bāriņtiesa par adoptētājiem atzinusi 18 personas, kuras izteikušas vēlmi adoptēt bērnu.

- **Atzinumu sniegšana tiesai**

Darbietilpīga un komplicēta ir bāriņtiesas darbības sfēra - atzinumu sniegšana pēc tiesas pieprasījuma lietās par atsevišķas aizgādības noteikšanu vienam no vecākiem, bērna dzīvesvietas un saskarsmes tiesību noteikšanu. Šo lietu sakarā par bāriņtiesas darbību arī nereti tiek saņemtas sūdzības Ķekavas novada pašvaldībā un citās institūcijās, jo parasti šajās lietās vienmēr kāda no iesaistītajām pusēm nav apmierināta ar bāriņtiesas lēmumu (atzinumu tiesai).

2017. gadā bāriņtiesa šajās lietās sniegusi 9 atzinumus.

2018. gadā bāriņtiesa šajās lietās sniegusi 16 atzinumus.

- **Nepilngadīgo mantu lietu pārraudzība**

Nepilngadīgiem bērniem var piederēt manta, ko dāvinājuši vai atstājuši mantojumā vecāki, vecvecāki vai citi radnieki. Saskaņā ar Civillikuma normām, vecāki bērnu vārdā bez bāriņtiesas atļaujas nevar mantojumu un/vai dāvinājumu pieņemt vai atraidīt, kā arī rīkoties ar bērna mantu. Bāriņtiesa veic bērna mantisko tiesību ievērošanu, katru gadu pieprasot no bērna vecāka vai aizbildņa norēķinu par bērna mantas pārvaldību, pārbauda norēķina pareizību, veic bērnam piederošā nekustamā īpašuma apskati. Pārskata gadā pieņemti vairāki lēmumi par atļauju iegūt īpašumu nepilngadīgajam bērnam, pieņemt bērnam pienākošos mantojumu un rīkoties ar mantu.

- **Vecāku aprūpē esoša bērna nodošana citas personas aprūpē**

Joprojām vecāki darba dēļ ilgāku laika periodu izbrauc uz ārzemēm, tāpēc ir aktuāli jautājumi par bērna nodošanu trešo personu aprūpē uz laiku, kas ilgāks par trīs mēnešiem. 2018. gadā ir pieņemti lēmumi par 2 bērnu nodošanu citas personas aprūpē.

- **Aizgādības lietu pārraudzība**

Aizgādībā esošie cilvēki ir pilngadīgas personas ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa piedalās lietas izskatīšanā tiesā, iesniedzot pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā par rīcībspējas ierobežošanu. Pēc sprieduma par rīcībspējas ierobežojuma noteikšanu stāšanās likumīgā spēkā, bāriņtiesa pieņem lēmumu par aizgādņa iecelšanu. 2018. gada 31. decembrī aktīvas ir 26 lietas par aizgādņa iecelšanu personai ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa uzrauga aizgādībā esošo tiesību un interešu ievērošanu, pieprasot no aizgādņiem norēķinus, pārbaudot tos, kā arī veicot šo personu dzīves apstākļu pārbaudes.

Aizgādība var tikt nodibināta arī mantojumam, ja mantojuma atstājējam piederējis uzņēmums vai saimniecība, un tā darbība jāturpina līdz brīdim, kad mantiniekiem apstiprinātas mantojuma tiesības.

- **Citas lietas**

Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus arī citos gadījumos - vecāku strīdos par nodokļu atvieglojumiem par bērniem, par ģimenes valsts pabalsta izmaksu, ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu saskarsmes ierobežojumiem ar vecākiem, uzvārda maiņu, viesģimenes statusa piešķiršanu vai viesģimenes statusa izbeigšanu, audžuģimenes statusa piešķiršanu un citus lēmumus.

- **Arhīvs**

Bāriņtiesa veido un uztur savu arhīvu atbilstoši Arhīva likumam, kurā glabājās pastāvīgi glabājamās lietas no 1996. gada, kā arī veikto notariālo apliecinājumu dokumenti, kas tiek glabāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. 2018. gadā arhīvā aprakstītās lietas ir no 2011. gada līdz 2015. gadam (ieskaitot).

Ķekavas novada bāriņtiesas priekšsēdētāja

S.Trumpekoja